

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ose:
Joi si Dumineca.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunciurile:
un'a serie garmonda 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 45.

Joi, 17 5 Iuniu

1880.

Brasiovu 17/5 Maiu.

Diet'a unгурésca 'si termina siedintiele si pama la tómma nu vomu mai fi surprinsi de „marile rezultate“ ale activitatii sale. Cu-o iutiéla estraordinara camer'a a votatu unu siru de proiecte de lege de cea mai mare gravitate. „In ajunulu inchetariéi sessiunei“, scrie „Pester Lloyd“, „guvernulu a prezentatu proiecte de lege insemnate, cari receru cunoscinti'a de cauza si lucrari in detaliu scrupuloése, pe cari a le face intr'unu timpu atátu de scurtu este absolutu imposibilu.“

Cine va portá responsabilitatea pentru-o asemenea procedere laca, diet'a ori guvernulu? Noi amu crede, cá guvernulu, care a prezentatu proiectele de lege asia tardiu, si camer'a, care le-a votatu fara ale studiá indestulu, sunt deopotriva responsabili inaintea tieriei. „Pester Lloyd“ inse nu este de acésta parere si dice cá numai guvernulu este responsabilu si inca indoitu, căci responsabilitatea ce incumbe camerei ar' cadé totu asupra umerilor il-lui Tisza.

Curiósa parere acésta. Si ce se mai dicemu despre prestigiulu unui parlamentu, care incarca tota responsabilitatea pentru actele sale in spatele ministrilor? Dér' nici nu se póte asteptá mai multu dela o adunare care nu se póte redicá peste nivelulu unei simple masíne pentru votare. Numitul organu, care cochetéza de cátu-va timpu cu opozitiunea, a avutu se vede chiaru intentiunea de a dá unu testimoniu de paupertate maioritatii actuale guvernamentale, de aceea critic'a ce io face posede o insemnatate indoita.

„Este o fictiune, cá avemu o partida conscia sine si unu guvernulu capabilu de fapte“ esclama „Pester Lloyd“. Déca si amicii guvernulu vorcescu asia, apoi lucrurile trebuie se se afle intr'o stare de totu rea. Ne surprinde inse, cá numit'a dia astapté o sanare a starei presente totu dela acestu parlamentu si spera, cá in sessiunea de tómma se va face acésta minune.

„Pester Lloyd“ se teme cá nu cumva starea pesanatósa de astadi se se transplante si asupra alegirilor dietale din anulu viitoriu, de aceea do-cescu asia de multu cá camer'a actuala se faca in ultimele sale dile ceea ce n'a potutu face in trei ani si se chiarifice relatiunile intre partide si ale partideloru cu guvernulu.

Temerea aceea este basata. Amu aratatu la diferite ocazioni, cá partid'a Kossuthianiloru căstiga terenu totu mai multu. Ea a raportatu si dilele aceste o nóua victoria la alegerea de deputatu dintr'unu cercu alu orasiului Debreczin, care a fostu representatu pëna acuma totu de aderenti ai ministrului Tisza. Acolo a fostu alesu adeca deputatu, Mudrony, care a fostu trecutulu dela opozitiunea moderata la Kossuthiani, Ce póte fi dér' mai probabilu decátu, cá la alegerile din anulu viitoriu Kossuthiani se căstige earasi unu siru de mandate ce le posedeau pëna acuma guvernamentalii?

Anevoia se va poté delaturá periclulu acest'a intr'o singura sessiune. Rele incuibate de o diecime de ani nu se potu sterge cu buretele, cá se nu le mai remana nici urm'a. Si diet'a presenta le va lasá dér' mostenire celei viitoare si cine scie cumu si in ce modu li se va poté pune vreodata capetu. In adevèru in privinti'a acésta se deschide o perspectiva puçinu incuragiátore pentru matadorii de astadi, déca ne gandimu la succesele, ce le mai poté avé in anulu viitoriu partid'a stangei estreme.

Nu sunt inse toti asia de nemultiamiti, cá „Pester Lloyd“ cu rezultatulu sessiunei, ce espira. „Kelet“ din Clusiu gâsesce, cá legea adusa cu privire la regularea posesiunei in Transilvania e de mare insemnatate si desi a venitu tardiu, dér' totusi esiste, esiste prin ingrigirea guvernului Tisza,

care a implinitu promissiunea data de guvernele anterióre si caruia i se imputá cá nu se ocupa de sórtea Transilvaniei. Eata dér' cá si cestiunile transilvane si-au aflatu unu spriginu puternicu, mai este inca multu de facutu, dér' fóia clusiana astépta cu incredere mesurile, ce se voru mai luá. Ce fericita tíera a ajunsu a fi Transilvania!

Cronic'a evenimenteloru politice.

Majestatea S'a s'a reintorsu din caletori'a intreprinsa prin B o e m i ' a si M o r a v i ' a. Pretutindeni a fostu primitu cu entusiasmu din partea poporatiunei. Se vedemu acuma ce rezultate va avé acésta caletoria. Diarulu „Politik“ crede cá va avé urmari favorabile pentru autonomisti si va contribui la intarirea ministeriului actualu de coalitiune.

Se latise scirea, cá M. S. R. principele C a r o l u I va pleca la V i e n ' a si cá acolo i se pregatescu o primire frumósa in palatulu imperatescu. „Romanulu“ dá acestei sciri cea mai formala desmintire dicéndu, cá M. S. R. Domnitoriulu nu va plecá la Vien'a, ci la Sinaia, unde curtea domnésca se va stabili in cursulu acestei septemani pentru mai multu timpu.

Ordonanti'a directorului dela finance unguerescu D a v i d, privitória la instituirea unui cursu de limb'a maghiara pentru a m p l o i a t i i f i n a n c i a r i c r o a t i, a produsu mare iritatiune intre croati. Deputatii croati au tienutu trei conferentie si au decisu a tramite o d e p u t a t i u n e la Banulu, care se céra dela elu, cá se intrevina contra acestei ordonantie „nelegala si fatale“. Acésta deputatiune constatátore din 6 membri a fostu primite de cátra Banu. La cererea loru data in scrisu, cá Banulu croatu se lucre intr'acolu, cá scól'a pentru invetiarea limbei maghiare se fia inchisa, a respunsu Banulu declarandu, cá nu vede in acea ordonantia nimicu ilegalu si cá de aceea nu póte intreveni, pentru cá se fia revocata, dér' se va nisuf, cá ultim'a alinea, care dice, cá amplotiitii, cari voru cercetá cursulu maghiaru voru fi preferiti la inaintare, se se retraga. Afara de acésta asigurá Banulu, cá'si va eserceá dreptulu de ingerintia la numirile amplotiitoru dela finance. Deputatiunea a reportatu intr'o siedintia secreta asupra rezultatulu misiunei sale. Respunsulu Banului n'a multiamitu inse pe opozitionali si afacearea póte se ié inca dimensiuni neasteptate, căci poporatiunea din Agram e fórté agitata.“ — „O frumósa fratietate ungaro-croata acésta“, esclama „Pesti Napló“.

Astadi 16 Iuniu st. n. se intrunescu ambasadorii mariloru poteri dela Berlinu intr'o c o n f e r i n t i a, care are de scopu, cá in sensulu art. 24 din tractatulu dela Berlinu se mediolocéscu o aplanare pacinica a cestiunei regularei f r u n t a r i e l o r u g r e c o - t u r c e s c i. Diuarele vienesse publica invitatiunea, pe care a adressat'o guvernulu germanu tuturor cabineteloru. Dintre tóte poterile numai Pórt'a n'a primitu invitatiune ea va fi incunoscintiata oficialu despre intrunirea conferintiéi si déca va voi va fi ascultata, cá si Greci'a.

Se anuntia, cá conferinti'a va tiené mai antaiu numai 4—5 siedintie si apoi va tramite o comissiune tehnica la façi'a locului, ear' numai dupa reintórcerea acesteia — pe la tómma va continuá siedintiele.

Diarului parisianu „Journal des Débats“ i se scrie din Constantinopolu: „T u r c i i sunt astadi relativu linistiti. Ei se pregatescu de a opune vointiei puteriloru acea fortia de inertia care le a reusitu aratu de bine pëna acum. Cu dreptu séu fara dreptu, se presupune aci, cá Austri'a inpunge pe Pórt'a de a se aretá firma si hota-

rita cátra D. Goschen. Se crede asemenea cá Russi'a, fara a fi de acordu cu Austria, n'ar fi si ea superata de a vedé pe ambasadornlu estraordinaru alu reginei incercandu óre-cari dificultati in indeplinirea misiunii sale.

„Ori-cum va fi, devine din ce in ce mai claru, cá Europ'a va face si de asta data pe placulu Turciei, care de aci inainte spera a poté dormi in liniste. Nimicu in adevèru n'ar' mai poté-o turbura, nici notele colective ce se redigéza la adres'a s'a, nici demarsiele ambasadurilor; de óre-ce Pórt'a e hotarita a se face surda. Nu cá nu e dispusa a dá promissiuni cá in trecutulu si a respunde la notele diplomatice prin noui circularii; dér' ceea ce e siguru astadi, este, cá va face mai puçine promissiuni de cátu de ordinaru, si se va tiené in reserva pentru multe cestiuni privitóre la esecutarea tratatulu din Berlin. De esemplu, in ceea ce privesce cestiunea albanesa, nu va luá si nu va poté luá nici unu angagiamentu formalu si precisu.

„In cátu privesce conferinti'a européna pentru cestiunea gréca, Pórt'a va primí in principiu propunerea puteriloru, rezervandu'si inse dreptulu de a'si presentá observatiunile si de a le face se prevaleze nu prin forti'a argumenteloru sale, ci prin zabav'a neterminabile, ce va pune in esecutarea hotaririloru, ce se voru adoptá in ea.“

Ministrulu actualu alu F r a n c i e i inaintéza cu tóta seriozitatea pe cararea c o n s o l i d a r i i r e p u b l i c e i. Erá necassariu inainte de tóte de a parasí sistem'a mesuriloru provisoricé si nedecise, prin care se dadea numai nutreñentu agitatiunei partideloru monarchiste si se provocá nemultumiri mari intre republicani. Administratiunea trebuia cátu mai multu curatita de elemente antirepublicane, contrarii constitutiei actuale trebuiau departati si din posturile loru de infuintia in armata. Tóté aceste le-a facutu si continua a le face ministerulu Fraycinet.

Acuma se anuntia unu nou actu libera'u alu ministeriului francesu. Intr'unu consiliu tienutu de curéndu s'a decisu, cá guvernulu insusi se iea iniciativ'a pentru o a m n e s t i a g e n e r a l a, ce va fi a se dá tuturor comunistiloru condamnati in an. 1871 cu ocaziunea serbatórei nationale dela 14 Iuliu c.

„Corespondinti'a politica“ din Vien'a afla, cá s'a escatu o n ó u a d i f e r e n t i a r o m a n o b u l g a r a; i se scrie adeca dela Bucuresci cu dat'a 8 Iuniu:

„La cestiunile acele, cari inca totu mai turbura relatiunile intre Romani'a si Bulgari'a, s'a mai adausu inca un'a nóua: c e s t i u n e a j u r i s d i c t i u n e i. Bulgarii nu voiescu se concéda aceloru Romani, cari s'au asediatu in tíer'a loru nici unu prerogativu, ci tindu ai supune jurisdicției loru. Guvernulu romanu se provéca inse la dispositiunile clare ale tractatulu dela Berlin, articlulu 8, dupa cari supusii romani in Bulgari'a au a se bucurá de aceleasi favoruri si sunt a se tractá in privinti'a jurisdicției in acelasiu modu, cá supusii altoru poteri, cari in directiunea acésta au incheiatu capitulatiuni cu Pórt'a. Intr'o nota, ce a sositu de curéndu guvernulu bulgaru a insistatu pe langa parerea s'a si a fostu atátu de necioplitu de a declará, cá Romani'a, care pëna la ultimulu resbelu a statu sub suzeranitatea Sultanului, nici n'a fostu in positiunea de-a incheié o asemenea capitulatiune. Acésta lipsa de tactu a facutu o rea impressiune in Bucuresci si intr'unu respunsu fórté energicu cabinetulu romanu a accentuatu, cá Romani'a stáruiescu, cá in Bulgari'a, care forméza o parte integranta a imperiului otomanu, supusii romani se fia tractati dupa normele stabilite in tractatulu berlinesu. Ministrulu Boerescu a datu totodata consulatelor romane in Bulgari'a ordinulu strictu, cá supusii romani, déca voru fi citati la unu tribunalu bulgaru, se nu se presente si undé

va fi de lipsa chiaru consulatelor romane se intrevina in modu energicu.“

„Reintorcerea agentului diplomaticu in Sofi'a, a d-lui Sturdza cu tota aplanarea momentana a divergentieloru s'a amanatu p'na adi (8 Iunie) si se va mai amaná deórace p'na acuma d. Sturdza nici n'a primitu dela Domnitoriu vr'unu ordinu relativu la acésta. Fiindu-cá principele Alesandru alu Bulgariei s'a dusu la inmormentarea imperatesei in Petersburg si probabilu va petrece pe Tiaru la Livadi'a, guvernulu romanu ar' voi bucurosu se se amane plecarea agentului p'na la reintorcerea principelui, cáci altfelu ministrii bulgari lesne ar' poté face d-lui Sturdza o primire puçinu prietinósa. Dealtmintrelea se crede p'aci, cá restabilete relatiuni bune cu Bulgari'a nu voru fi de durata lunga, pentru cá Bulgarii neastemperati curéndu voru dá noua cauza de plangeri.“

Correspondentulu numitului diaru mai adauge: „Guvernulu romanu desvólta unu mare zeu pentru a reorganísá si marí armata, conformu vointiei exprimate de camera in sesiunea trecuta, prin crearea a 18 regimente noue de infanteria si cum se dice a 12 regimente noue de cavaleria. In cursulu septemaneloru din urma au sositu 70,000 din acele 135,000 puscii Henry-Martini, cari au fostu comandate pentru armarea de nou a ostirei, restulu se astépta in lun'a viitória. In Dobrogea se voru organisá 8 regimente de Spahi, dupa modelulu celoru din Franci'a, cari voru fi recrutate din mediulocu poporatiunei turcesci. Acestea voru avé missiunea speciala a pazi fruntariete Dobrogei. Regimentele de Spahi voru fi comandate de oficeri romani si sergentii (suboficeri) turci voru fi numiti dupa a loru calificatiune si oficeri.“

„Romani'a va trebui se aduca jertfe insemnate pentru formarea acestei trupe. Caii, armarea, ecuiparea, s. a. voru caus'a mari spese visteriei. Aceste regimente de Spahi se dice cá voru fi sustenute — sold'a, aprovizionarea s. a. — din adausuri ce se voru face la impozitele din Dobrogea. Cabinetulu de aci isi promete pentru viitoriu unu mare folosu dela acést'a trupa, care cunoscéndu calitatile escelente militare ale Turciloru si considerandu, cá ei in urm'a amicabilei tratari din partea autoritatiloru si a poporatiunei romane sunt fórté devotati Romaniloru, va fi in adeveru insemnatu.“

Uniune séu mórte. In Nr. 41 alu fóiei nóstre, respundiendu diarului „Magyar Polgár“ amu disu intre altele, cá strigátulu Unguriloru dela Clusiu „Unio vagy halál“ (uniune séu mórte) a fostu semnalulu la trist'a si crâncen'a lupta intemplantata la 1848 intre popórele transilvane. Acuma vine cealalta fóia maghiara din Clusiu „K e l e t“ si in numerulu seu dela 10 Iunie c., se incérc'a a ne rectificá dicéndu: „Gaz. Trans.“ explica esclamarea „Uniune séu mórte“ asia, cá si candu acést'a ar' fi insemnatu, cá celu ce nu voiesce uniunea, va trebui se móra. Acést'a a dis'o si in diet'a clusiana dela 1865 la 2 Dec. deputatulu Gull in modulu urmatoriu: „Die zu hunderten aus den Häusern herausgehängten Todesdrohungen enthaltenden Fahnen“, la ceea ce Mihaiu Miko a respunsu intre aprobari generale in siedinti'a dela 4 Decembre in modulu urmatoriu: „A ceea, cá a fostu unu asemenea stindartu, pe care a fostu scrisu: „Uniune séu mórte“, o scimú, cá p'acestu stindartu l'a facutu se fálfaié tocmai vredniculu comite alu nobilei natiuni sasesci, pe atunci deputatulu cercului Sibiiu, inca nu e secretu inaintea publicului; intrebú inse, ce insémna acést'a inscriptiune „Uniune séu mórte“, aceea, cá celu ce nu voiesce uniunea va muri? Neaperatu cá nu! Chiaru onoratií deputati sasi au desmintitu acést'a recunoscéndu in principiu, cá uniunea cu privire la Transilvani'a e o cestiune de vieatia. Déca acést'a e adeveratu — si asia si este — atunci espressionea „Uniune séu mórte“ nu insémna, cá celu ce nu vótéza pentru uniune va muri, ci aceea cá se aléga Transilvani'a intre uniune — séu mórte politica, la casu, candu nu s'ar' face uniunea.“

Dice „Kelet“ mai departe, ca noi amu poté se invetiamu ceva din declaratiunea acést'a primita cu aplause de cátra intrég'a falanga ungerésca din diet'a dela Clusiu de trista aducere aminte din anululu 1865. Multiamimu d-loru dela „Kelet“ pentru atentiunea acést'a, ne pare inse reu, cá nu ne potemu profitá de explicatiunea, ce a dat'o d. Mikó la 1865 devisei acelei politice, ci trebuie se remanemu la parerea exprimata in Nr. 41 alu fóiei nóstre. D-nu Mihaiu Mikó inaintea nóstra nu e mai mare autoritate decátu deputatulu Gull si a-

ceea, cá cuvintele lui au fostu aplaudate de cátra maioritetea maghiara a dietei unionistice dela 1865 poté se servésca numai spre slabirea veridicitatií loru. Cine scie cáti dintre cei ce au aplaudatu nu au strigatu ei insisi la 1848 „Uniune séu mórte“! Se cercetamu inse ce insemnatate au potutu avé aceste cuvinte, fla fostu scrise séu strigate pe strade.

Noi credemu, cá spre a jndecá bine, ce au insemnatu cuvintele „Uniune séu mórte“, nu este de ajunsu ale dá o talmacire convenabila cu ócreare sensu plausibilu, cáci atunci si parerea ce ni-o atribue „Kelet“ si dupa care acele cuvinte ar' fi voitu se exprime, cá „celu ce nu voiesce uniunea, va muri“, ar' poté trece de esacta. Noi inse nu intielegemu acele cuvinte nici asia cumu crede „Kelet“, nici asia cum ar' voi se le intielegemu si acést'a din simpl'a cauza, cá amu cumpanitu insemnatetea loru obiectivu, avéndu in vedere locul unde au fostu exprimate prin graiu séu prin inscriptiuni, ómenii, cari le au exprimatú apoi timpulu si impregiarile, in cari au fostu exprimate.

Fanatismulu unguriloru transilvani, atitiati prin agitatiunile lui Kossuth si ale lui Wessélenyi erá la culme, elu s'a potenciatu inca in urm'a miscarei nationale a Romaniloru, care erá indreptata in contra uniunei. In diet'a din Clusiu se aflau dóue partide, un'a aristocratica, care isi temea privilegiete, ear' alt'a Kossuthiana, care voiea se faca uniunea in 24 de óre fara conditiune si asia, cá si numele de Transilvani'a se fia stérsu pentru tóte timpurile. Press'a kossuthiana din Clusiu (Ellenör) si masele poporului conduse de ultraisti faceau pressiune asupra dietei. In mediulocu acestei fierberu cadiura cuvintele „Uniune séu mórte.“

Devis'a acést'a nu a mai potutu fi prin urmare numai espressionea unei convictiuni, a unei aciome politice obiective, ci a fostu in adeveru unu strigatu passionatu revolutiunariu, a fostu ó declarare de resbelu facuta tuturoru antiunionistiloru. „Ellenör“ diarulu „liberalu“ ce aparea la 1848 in Clusiu strigá in gur'a mare, cá celu ce va dice unu singuru cuventu in contra uniunei este unu „tradoriu alu patriei“ si cá „toti cei ce nu-o voiescu ar' trebui spendiurati“, in fine cerea uniunea cu ori-ce pretiu, „chiaru si cu pretiulu versarei de sange“. Eata adeverat'a ilustratiune a cuvintelor „Unio vagy halál“. Prin acést'a fanaticii unguri din Clusiu n'au voitu se dica tocmai, cá „celu ce nu voiesce uniunea va muri“, cu atátu mai puçinu au avutu in gandu mórtea politica a Transilvaniei, cumu dise deputatulu Miko, ci ei au voitu in adeveru se demonstreze, cá mai bine voru se móra decátu cá se nu duca in deplinire uniunea, cu alte cuvinte, cá sunt gat'a a fortiá uniunea chiaru si cu armele in mana.

Acésta e dupa a nóstra parere trist'a insemnatete a devisei „Uniune séu mórte“, ea a fostu semnalulu inceperii actelor de violintia ale Maghiariiloru, indreptate cu deosebire contra Romaniloru antiunionisti. Ceea ce amu voitu noi se aratamu in nr. 41 a fostu, cá nu „orbi'a conducétoriloru romani, — cumu dicea „Magyar Polgár“ — ci orbi'a fanaticiloru Unguri din Clusiu au aprinsu foculu belului civilu, si cá prin urmare responsabilitetea o au ei, nu noi Romanii, cari, martora e istori'a, totdeuna amu fostu gat'a a ne impacá cu Maghiarii be bas'a egalei indreptatiri nationale.

„Kelet“ basandu-se pe declaratiunea facuta si aplaudata in diet'a transilvana dela 4 Dec. 1865, mai are aerulu de a negá, cá din partea maghiara se se fi intrebuintiatu cuvintele „Uniune séu mórte“, se destminte inse singuru prin pasagiulu celu citéza din scrierea lui Iakab Elek intitulata „Szabadszagharczunk történetéhez“ (Adausu la istori'a luptei nóstre pentru libertate). Acestu autoru vorbínu despre diet'a clusiana dela 1848 dice in brosiur'a 3-a pag. 163. „In foile sasesci amu cetitu p'atunci, cá in diu'a adunarei ar' fi amblatu cete de ómeni pe strade, strigandu cu glasu tare: „Uniune séu mórte“. Acést'a nu e adeveratu. Nici particulari, nici cete intregi nu au facutu acést'a. Asia ceva numai cu ocaziunea conductelor de tortie amu vediutu manjitu pe parete, dér' si acést'a mai inainte. De aceste se intempla pretutindenii. Unii estravaganti séu iubitori de posne manjescu cu asemenea lucruri zidurile si striga cáte unu cuventu care e de natura a compromitá o tíera intréga s. a.“

Ajunge déca Iakab Elek concede, cá s'au vediutu pe ziduri inscriptiuni de „Unio vagy halál“ spre a constată, cá ele nu au fostu numai o inventiune sasésca. Si apoi, déca acésta esclamare s'a vediutu pe tóte zidurile cu litere mari, se póte

óre admite, cá ea se nu se fi reproducu prin graiulu masselor poporatiunei agitate, a careia aspiratiuni aflau espressione in acele cuvinte? Iakab mai accentuéza inca, cá aceea espressione a fostu compromitiátoria pentru tóta tíera. „Kelet“ voiesce a negá si acést'a, totu pe bas'a declaratiunei lui Miko dela 1865 dér' inzedaru, cáci nu i se prinde. Nu voimu se contestamu nicidecumu, cá cei ce au intrebuintiatu espressionea desu mentionata au fostu nisce ómeni estravaganti, fanatici cu capulu infibentatu, dér' acést'a erá o bóla generala intre Ungurii dela 1848.

E ceva naturalu, cá Maghiarii se silescu a detrage cuvintelor „Unio vagy halál“ insemnatetea loru revolutiunara, ale luá ascutisialu indreptatu in contra tuturoru aceloru, cari din cause fórté momentóse si indreptate nu voieau Uniunea, ce-o pretindea ceat'a Kossuthianiloru, dér' crutiarea si aপরera propria nu e ertatu se mérga niciodata atátu de departe, incátu se nege de totu adeverulu istoricu

Sabi'a lui Tudoru Vladimirescu.

„Monitoriulu Romaniei“ publica urmatóri'a adresa primita la ministeriulu instructiunii publice din partea d-lui C. A. Rosetti:

Domnule ministru! Celu dupa urma din betranii Vacaresci m'a onoratu cu iubirea lui. Cu prevederea s'a de poetu si patriotu, Ión Vacarescu, care cu diecimi de ani 'nainte, dechiarase, in limbagiulu Vácáresciloru, U n i o e a P r i n c i p a t e l o r u , fú negresitu celu mai fericitu dintre romani, candu a vediut'o faptuita.

Candu mai in urma vediú deplinita si cealalta vointia a natiunii, D o m n i ' a u n u i p r i n c i p e d i n f a m i l i i l e i m p e r a t e s c i , elu me iubi si mai multu.

Poetu, patriotu, Ión Vacarescu márea fórté puçinulu ce am facutu pentru implinirea datoriei mele de románu.

Intr'o di, cu ochii plini de lacrimi, me luá in brátii si 'mi dise:

„Ai crediutu in natiunea romana, ai simtitu virtutiele si destinariile ei cele mari; primesce dér' de la mine, pentru tine si pentru fiií tei, s a b i ' a l u i D o m n u T u d o r u .“

Planseramu impreuna dér' fui silitu a o primi.

Cugetandu si studiendu mai multi ani, am recunoscute in fine, asta-di, in a dou'a aniversara a independintiei Romaniei, redobéndite pe campulu de gloria, cá s a b i ' a l u i T u d o r u V l a d i m i r e s c u nu póte apartiené de cátu natiunii.

Ast-felu dér', cu celu mai profundu respectu pentru natiune, pentru Domnulu Tudoru si pentru ilustrii Vacaresci, imi implinescu asta-di sacr'a detoria d'a o depune in Museulu nationalu.

Cu acést'a ocaziune te rogu, d-le ministru, a primi espressionea simtiemintelor mele de considerare.

C. A. Rosetti.

Eata si respunsulu d-lui ministru alu instructiunii publice, adresatu d-lui C. A. Rosetti.

Domnulu meu! Suntu celu mai fericitu de a primi dela d-ta, si a depune in museulu nationalu sabi'a lui domnulu Tudoru, vechiului soldatu alu regenerarii Romaniei, si apostolulu unei miscari nationale, alu carei scopu si idealu s'a pututu vedé atinsu si realizatu chiaru de amici si contimpurani ai sei, cum fú patriotulu nostru poetu Ión Vacarescu.

Acést'a sabia se va pastrá cá unu odoru sacru in museulu nostru, cu inscriptiunea numeloru celoru ce au conservat'o si au dat'o natiunii. Recunoscinti'a cevi se va datori pentru posedarea acestui obiectu pretiosu, va fi si mai simtita de toti, cáti voru sci a se inspirá, la vederea acestei sabii, de patriotismulu si curagiulu aceleia, care a purtat'o.

Credú dér', domnulu meu, a fi ecoulu acestei recunoscintie publice exprimandu-ve viuee mele multiamiri, pentru acestu daru ce a'ti facutu museulu nostru, si ve rogu tot d'o-data, se primiti asigurarea sentimentelor mele de considerare.

Ministru B. Boerescu.

Dela sinódele eparchiali romane gr. or.

(Urmare.)

Din raportulu consistoriului archidiecesanu, cá senatu scolasticu se constata, cá in 215 comune bisericesci din Archidiecesa nu esistu scóle formale, ci functiunea de invetiatoriu este indeplinita prin cantorii locali. Aceste comune inse sunt in parte mare fórté mici si multe din ele numai filii. Raportulu spune, ce e dreptu, cá consistoriulu a lu-

sta mesuri, pentru că se se infintieze scóle si in aceste comune. Aste mesuri inse fiindu pēna acuma numai nesce simple ordinatiuni, date comitetelor parochiali de către protopresbiteri si chiaru de către consistoriu, credemu, că va trece inca multu timp pēna sē se infintieze scóle cumu se cuvine si in pomenitele comune bisericesci, dēca consistoriulu archidiececanu nu va face alte mesuri mai eficace decâtu ordinatiunile de pe harthia.

Ce se atinge de bun'a stare a scóloru confessionale din archidiececa: astea stau mai bine in protopresbiteratele: Brasiovu I, Branu, Fagarasiu II, Sibiu I si II, Mercurea, Zarandu, Brasiovu II, Zlatna superióra si Lupsi'a; aci s'ar' poté numera protopresbiteratele: Dobra, Muresiu si Treiscaune. In tóte comunele din aceste protopresbiterate cu scóle confessionali gr.-or. romane. Mai puca stau scólele romanesci in protopresbiteratul Hategului, unde din 47 de comune bisericesci acuma scóle abia in 10; dupa aceea vine protopresbiteratul Gioagiului I. unde din 34 de comune acuma in 14 existu scóle si si acestea au fostu adominate, că necorespondietórie cerintieloru legei; in protopresbiteratul Alb'a-Julia, din 33 de comune existu scóle numai in 21.

Valórea edificieloru, averiloru imobile si mobile in folosint'a scóloru poporale raportulu consistorialu o constata astadi in suma de 1007647 fl. 82 1/2. La scólele romanesci sunt aplicati astadi 887 de invetiatori, dintre cari 247 sunt numiti definitivu, erá ceialalti sunt provisorii. Casatoriti sunt 688, necasatoriti 167, veduvi 12. Essamenu de calificare si intre cei cu essamenu de calificatiune nu se numra si aceia, cari au fostu numiii invetiatori inainte de intrarea in valóre a statulu organu in 1869. Invetiatorii, in ceea ce privesce etatea lor, varieza dela 67 la 18 ani; in privinta servitiulu varieza dela 50 la unu unu. Salariulu lor varieza intre 800 fl. si 10 fl. v. a.

Din rapórtelē asternute consistoriulu de protopresbiteri cu ocaziunea visitatiunei scóloru se constata, că din 887 de invetiatori corespundu pe deplinu chiamarei lor 623; ceialalti 264 sunt mai abii. La 608 invetiatori li se platesce salariulu regulatu, la 279 inse neregulatu. Dintre 799 de scóle sunt prevediute cu tóte recuizitele necesarii 71, erá 328 numai in parte; de asemene in 485 de scóle baiatii sunt prevediuti cu cártile necesarie, 314 inse numai in parte. Cu ocaziunea visitatiunei scóloru s'au essaminatu 14,949 de baiati copile si sporiulu facutu in invetiamentu preste scóle a fostu satisfacétoriu.

Catechisatiune s'a tienutu in decursulu anulu 1878/9 in 727 de comune bisericesci. Tinerii obligati a cerceta cursulu acest'a au fostu 16,074 de care partea barbatesca, éro 7433 de cea femeiesca. Cretarea acestui cursu de dumineca a fostu mai mare in cerc. prot. I alu Solnocului, unde au cercetatu barbati 40% si femei 99% — si mai mica in protopresb. Deva unde abia cercetara barbati 14% si femei 6 3/4%.

Tineri romani de confessiunea gr. or. au cercetatu cursurile pe la gimnasii parte straine parte romane de alta confessiune 529, dintre cari 103 au fostu la gimnasiulu de statu din Sibiu; 53 la gimn. evang. din Sibiu; 45 la gimn. romanu gr. cat. din Nasaudu si 43 la gimn. romanu gr. cat. din Blasiu.

Pre la alte scóle straine reale normale, elementare, comunale de statu séu romane de alta confessiune au cercetatu cursurile 807 de copii. Deci in intrég'a Archidiececa au frequentatu scóle straine séu romane de alta confessiune 1336 de tineri.

Ce se atinge de institutelu mai inalte de invetiamentu din Archidiececa raportulu consistoriulu aréta, că la institutulu teologicu-pedagogicu au fostu in 1878/9 in anulu III-lea 39 de clerici, in anulu II-lea 35 si in anulu I 44; erá pedagogi au fostu in anulu II-lea 6, in anulu I 11. Raportulu observa, că acestu numeru nu ajunge nici de acum pentru a implini vacantiele de posturi parochiali si a dá succrescentia trebuintósa puteriloru didactice, de care are atat'a necesitate invetiamentulu confessionalu gr. or.

Instructiunea in institutulu seminarialu o preda 3 professori ordinari definitivi, 3 prof. ordinari provisorii si 1 prof. de cantu. Elevii teologi pedagogi au fostu primiti in institutu conformu regulamentulu pentru seminarulu andreianu, care admite elevi externi, ci numai interni.

Din fondurile archidiececane s'au datu stipendii 16 tineri dela diferite institute.

La scólele centrali gr. or. romane din Brasiovu au fostu inmatriculati in 1878/9 la gimnasiulu de clase 180 de tineri; la scól'a reala inferióra 73, la scól'a comerciale de 3 clase 14, la scól'a primara de baiati 291; la scól'a primara de copile 116, la scól'a de meseriasi 14. Preste totu au fostu la aceste institute 778 de elevi. Acestu numeru comparatu cu celu din 1877/8 da o diferintia de 71 de elevi in minus. Acésta diferintia inse privesce pe elevii meseriasi, din cari partea cea mai mare au cercetatu in 1878/9 scól'a gremiulu comerciantiloru romani din Brasiovu.

Ecsamenu de maturitate la gimnasiulu romanu din Brasiovu au facutu 4 absoluti, dintre cari 3 au reportatu calcululu de „fórtē bine“ si unulu calcululu de „suficientu“. — La scól'a comerciale au sustienutu ecsamenulu de maturitate 4 elevi: 1 cu calcululu de „fórtē bine“, 1 cu calcululu de „bine“ si 2 cu calcululu de „suficientu“.

La gimnasiulu inferioru din Bradu (Zarandu) au frequentatu in 1878/9 55 de scolari, pe candu in anulu 1877/8 au fostu 53; raportulu consistoriulu pretinde, că caus'a acestei scaderi ar' fi o reutatósa fama respandita, că acestu gimnasiu n'ar' avé dreptu de publicitate, ceea ce nu este a-deveratu. La scólele primare din Bradu legate de gimnasiu au fostu in class'a III si IV 39 de elevi, pre candu in anulu precedentu erau numai 34. . . Partea a III-a a raportulu tractéza despre essamenelē de professura si de calificatiune, despre reuniunile si conferintiele invetiatoresci etc. . . . Essamenulu scripturisticu si verbalu l'au depusu in decursulu anulu trecut 3 professori dela gimnasiulu romanu din Brasiovu si anume. Lazaru Nastasi si Ioanu C. Tacitu prof. la gimnasiu si Ioanu Scurtu prof. la scólele reale. — Invetiatori au fostu admisi la ecsamenulu de calificatiune 47, dintre cari 29 l'au depusu cu successu bunu, 6 au fostu respinsi, ér' 12 nu s'au prezentatu de locu la essamenu.

(Va urmá.)

Impartirea ofrandeloru pentru inundati.

(Urmare.)

XXV.

Processu verbalu, incheiatu in comun'a *Bradu* la 18/30 Aprile 1880 in presentia d-loru delegati ai comitetulu pentru inundatii romani, instituitu in Brasiovu, Nicolae T. Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a notariulu Ales. Karatsonyi, a primariulu com. Simon Iuon a Gligi si a juratulu Simon Iuonu lui Adam, ambii din comun'a Juncu.

Dnii delegati constatandu pe bas'a eruariloru oficióse pe cei mai lipsiti si pagubiti din comun'a **Juncu** au impartitu urmatórele ajutórie:

Lui Petru Visia lui Tanase, Nicolae Filipu a Niculi, Adam Simon Printiu, Ved. Rafail'a Visa, Petru Tirica a lui Solomonu, Alesandru Fauru, Petru Juga, Ioanu Tomescu, George Supu a Niculei, Nicolae Tomescu a lui Petru, Ignatiu Iosanu si ved. lui Avramu Filidu li s'a datu fiecareia a mana câte 5 fl. v. a. (60). S'au mai datu inca cate 5 fl. v. a. veduvei lui George Tomescu, lui Petru Davidu a. l. Ioanu si veduvei lui Nicolae Fauru. Acésti'a trei nefiindu inse de faciá banii ce li se cuviniu lor in suma de 15 fl. s'au predatu d-lui notariu A. Karatsonyi cu obligamentulu de a-i inmána respectiviloru in infintia de faciá a primariulu. — In totalu s'a datu pentru comun'a Juncu sum'a de 75 fl. v. a.

Spre adevierirea acestora urméza subscrierile:

(L. S.) Simon Iuonu a Gligi. Simon Iuon l. Adam primariu com. juratu com. ambii subscrisi prin Ales. Karatsonyi not. com.

XXVI.

Processu-verbalu incheiatu in comun'a *Bradu* la 18/30 Aprile 1880 in presentia d-loru delegati ai comitetulu pentru inundatii romani, instituitu in Brasiovu Nicol. T. Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a d-lui notariu cercualu Ales. Karatsonyi, a primariulu Adam Iezanu, si a juratulu Solomonu Trifa din comun'a Ribitia.

D-nii delegati constatandu pe bas'a eruariloru oficióse, pe cei mai lipsiti si pagubiti din comun'a **Ribitióra** au impartitu urmatórele ajutórie:

Lui Petru Danu l. Achimu, Dumitru Danu, Georgiu Danu lui Achimu, Solomonu Danu l. Alesandru, Tanase Danu l. Filidu, Teodoru Danu l. Nicolae, Solomon Trifa, Nicolae Popoviciu, Tom'a Clesiu, Michaila Mihalescu li s'au datu fiecareia in mana, câte 5 fl. v. a. (50 fl.) Lui Teodoru Danu l. Ilie, Irimia Trifa, si Petru Iezanu l. Ilia inca s'au datu cate 5 fl. v. a. dér', nefiindu de faciá, banii ce li se cuviniu in suma de 15 fl. v. a. s'au predatu d-lui notariu

Alesandru Karatsony, fiindu obligatu de ai inaintá neame-natu respectiviloru.

In totalu s'au impartitu pentru inundatii din Ribitióra sum'a de 65 fl. v. a.

Spre adevierire urméza subscrierile:

(L. S.) Adamu Iezanu, Solomonu Trifa, primarin. juratu. amendoi subscrisi prin Alesandru Karatsonyi not. com.

XXVII.

Processu verbalu, incheiatu in comun'a *Bradu* la 18/30 Aprile 1880 in presentia d-loru delegati ai comitetulu pentru inundatii romani, instituitu in Brasiovu Nic. T. Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a notariulu cercualu Alesandru Karatsonyi, a primariulu Petru Rosca si a juratulu Adamu Rosca, ambii din comun'a Uibaresci.

Domnii delegati constatandu pe bas'a eruariloru oficióse pe cei mai lipsiti si pagubiti din comun'a **Uibaresci** au impartitu urmatórele ajutórie:

Lui Mateiu Simedrea, Adamu Mateiu l. Gavriile, Iacobu Mateiu, Adamu Neagu, Iuonu Neagu l. Avramu, Ioanu Neagu l. Petru, Nicolae Neagu l. Iuonu, Petru Neagu, Barbara Pavelu, Adamu Rosca lui Adamu si Lazaru Neagu li s'a datu, fiecareia in mana câte 5 fl. v. a. (55 fl.) Sofia Neagu l. Adamu, Teresia Négu, Petru Neagu l. Iuonu si An'a Rosca au capetatu asemenea câte 5 fl.; dér' nefiindu de faciá, banii, ce li se cuviniu lor in suma de 20 fl. v. a., s'au predatu d-lui notariu Alesandru Karatsony, cu obligamentulu de ai dá neintardiatu respectiviloru a mana in fiantia de faciá a primariulu (20 fl.)

In totalu s'a datu in Uibaresci 75 fl. v. a.

Spre adevierire urméza subscrierile:

(L. S.) Petru Rosca; Adam Rosca, primariu com. juratu com. amendoi subscrisi prin Alesandru Karatsonyi, not. com.

(Va urmá.)

Diverse.

[Concertu.] Domnisióra Elen'a Pedure arangéza Vineri in 6 (18) Iuniu 1880 in otelulu Nr. 1 unu concertu, la care va luá parte activa si fostulu conducétoriu alu Reuniunei romane de cantari de aici, dlu George Dim'a. Domnisióra Pedure si-a manifestatu cualitatile sale eminente musicale si pēna acuma la convenirile musicale arangiate anualminte de Reuniunea romana de cantari de aici precumu si la productiunea musicala arangiata in favórea inundatiloru din Szedginu. Ce se atinge de d-lu George Dim'a, elevu absolvatu alu conservatoriuulu din Lipsca, diarele de acolo din anulu acest'a in mai multe rânduri au adusu sciri fórtē favorabile despre densulu atátu că cantaretiu câtu si cá compositoru. Atragemu atentiunea publiculu romanu asupra acestui concertu, care speramu, că va fi bine cercetatu.

[A trei'a dí de Rusalii] in 22 Iuniu st. n. 1880, dupacum ni se scrie, se va arangia de către elevii si elevele din Stupini o petrecere sub cerciulu liberu in păduricea Stupinei de langa Bârsa, proprietatea bisericea Sf. Nicolae din Scheiu.

[Dela curtea romana.] „Monit.“ scrie: Joui, 29 curentu la órele 2 dupa amiadi, M. S. R. Domnulu a primitu in audientia particulara pe D. baron de Ward, delegatulu institutiunei elnografice din Paris, care a fostu prezentatu Mariei Sale Regale de D. V. A. Urechia, membru alu academiea romane. In urm'a consentimentulu datu de Mari'a S'a Regala de a primi titlulu de membru protector alu acestei societati, dēnsa a delegatu pe D. baron de Ward, care a avutu onóre a remite brevetulu Prea Inaltiatulu nostru Domnu.

[Visitare de scóle.] Rds. D. Teodoru Kövari, canonicu in Oradea-mare, in calitatea s'a de inspectoru generalu alu scóloru din dieces'a Oradiei in septeman'a trecuta a visitatu scolile din Valea Crisiulu rapede, unde a petrecutu patru dile, mergendu in tóte comunele si indemnandu pe parinti a-si dá prunci la scóla, ér' pe invetiatori a-si implini sublim'a loru misiune. — La gimnasiulu din Beiusiu esamenelē de maturitate s'au terminatu deja Mercuri cu successu imbucuratoru. „Fam.“

[O espeditiune in Austro-Ungaria.] Éca ce scrie in acésta privintia unu diariu rusescu din Moscva; „Moscva cá si Petersburgulu au decisu se pregatésca o espeditiune in cursulu acestei veri si se o tramitie in tierile

slave din Austro-Ungari'a spre a studea relatiunile lor actuale atatu între dênsele cãtu si façia cu Russi'a. Acêsta espeditiune va fi tramisa cu medi-lôce private si de persône private. Ea nu va urmari nici de cumu unu scopu politicu." Espeditiunea orasiului Petersburg plêca sub conducerea profesorului de universitate W. Lamansky in provincielesudslave si in tierile dela Balcani. In espeditiunea, care vine in Austro-Ungari'a, se va aflã între alti si vestitul panslavistu Axakoff. Remane acum numai se vedemu, dêca 'i va conveni si Austriei acêsta espeditiune, care pôte pré bine se dè nascere la o incurcatura. "Tel."

[A d v o c a t u n o u.] Ni se scrie din Lapusiu, cã Domnulu A u g u s t i n u P o p u, de curêndu depunendu dilele trecute censur'a advocatuala in Têrgulu-Muresiului cu succesu bunu, si-a deschisu cancelari'a advocatuala in Lapusiu ungu-rescu. Gratulamu noulu avocatulu si-i dorimu o clientela cãtu de numerosa.

[O n a i a f r a n c e s a p e D u n a r e.] „Independenti'a Romana“ afla dupa „le Moniteur universel“ urmatorea noutate: „D. Barrère, delegatul Republicei franceze in comisiunea europeana dunarêna, a obtienutu cã o nava de resbelu din marin'a franceza se fia pusa la dispositiunea s'a.“ Dupa o nota a Agentiei Havas, acestu vasu aru fi si sositu la Galati de vre-o cinci dile. Comandantulu lui, indata ce a debarcatu, a facutu dupa obiceiul visitele cuvenite consulului francesu si autoritatilor romane si sér'a a datu pe bordulu vasului unu banchetu stralucitu in onôrea Romaniei.

[Cereale.] Cetimu in „Curierulu Financiaru“ din Bucuresci: Scirile din districte continua a fi favorabile agriculturii. Prin unele localitati inse a caditu grindin'a in mare cantitate causandu insemnate stricaciuni granelor si viiloru. — In Franci'a: recolt'a se anuntia asemenea, pênã acumu bine, gratia ploiloru, cari au datu vieti'a pamentului insetatu acolo. Viile inse nu incetêza de a suferi de filoxera, care distruge neincetatu departamente intregi ale Franciei. La inceputulu lui 1877 numerulu departamentelor inundate de filoxera erã de 28; la finele lui 1878, acestu numeru se redicã la 39 si la 1879 la 43. In anul 1879 viile distruse de filoxera aveau o întindere de 474,760 hectare, si cele atacate de 319,760 hectare. Comparandu acêst'a cifra cu suprafaci'a totala in Franci'a de vii, care erã de 2,274,138 hectare, înainte de aparitiunea filoxerei, vedemu cã mai multu de o treime din vii se afla distruse. — Atentiunea Angliei se indreptêza din ce in ce mai multu asupra concurentiei imense, ce face cerealeloru sale agricultur'a Statelor Unite. Avantajele productiunii americane sunt necontestabile, bogati'a pamentului este atatu de mare, in cãtu se produce acolo fara cheltuiela cea ce in Angli'a nu se obtiene de cãtu cu lucrari si cheltuieli considerabile. Agricultur'a americana are afara de astea instrumente mecanice de munca extraordinaru perfectiunate, aplicatiune facila de motori hidraulici si numerose comunicatiuni de apa. Nu se pôte constatã dèr', cã Americ'a e destinata a face o concurentia crescenda Angliei, atatu pentru carnea de porc cãtu si pentou cereale, si se pôte adauge, cã Australi'a va face totu atatu mai cu sêma pentru productiunea cãrnii, in din'a, candu mediulôcele de transportu frigorifice voru fi mai inaintate. Dèr' acestu progressu extraordinaru alu agriculturii americane trebuie a ne ingrijî pe noi Romanii cu deosebire. Romani'a e o tiêra, alu carei exportu se compune mai cu sêma din cereale; alte industrii nu avemu, ci ne procuramu totulu din afara in schimbulu cerealeloru nôstre. Cu tôte astea, agricultur'a uôstra este fôrte inapoiata; sistemele de munca a pamentului sunt primitive; braçiele ne lipsescu si masinile agricole sunt fôrte puçinu respandite in tiêra, din caus'a lipsei de capitale suficiente sêu a puçinei desvoltari a spiritului de Asociatiune. Tôte acestea facu, cã produsele pamentului nostru se nu aiba calitatile superiôre ale granelor din alte tieri mai puçinu si se coste atatu de multu in cãtu se nu se pôta face concurenti'a cerealeloru din strainatate. Consecintiele acestei stari de lucruri au inceputu a se resimti; Angli'a, carei'a Americ'a 'i ofera grâne eftine si bune, a incetatu de a mai cere productele nôstre; Franci'a si a restrinsu si ea in cãtva numerulu cereriloru, singura Itali'a si Austri'a, departate de marea rivala a tieriloru agricole, mai acceptã pretiurile pretinse de noi pentru grâne. Dêca anul acêst'a va fi mai fericitu pentru agricultorii nostri, dêca recolt'a va fi mai abundanta, cerealele nôstre oferite mai eftinu voru potè dá ôrecare activitate comerçului romanu exterioru.

[I n m o r m e n t a r e a i m p e r a t e s e i M a r i a A l e x a n d r o v n ' a] avú locu in Petersburg la 7 Iuniu a. c. Tôte casele de pe stradele, pe unde a trecut conductulu, au fostu decorate cu negru, chiaru si felinarele de pe strade portau embleme de doliu. La ôra 1 1/4 dubuitulu tunurilor anuntia pornirea conductului funebralu dela palatulu de êrna. In fiecare minuta unu tunu de alu marinei si unulu din fortaretiã salutã mor-

tulu. Acêst'a a duratu pênã ce a ajunsu in biseric'a din fortaretiã conductulu, care era aprôpe fara finitu, durandu peste 1 ôra. In urm'a lui se imbuldieau masele poporului. Era unu spectaculu imposantu, conductulu se imprastiea in vre-o 13 despartiaminte înainte si dupa cosciugulu imperatesei. Inainte mergea si trasur'a de parada a imperatesei lucrata in stilulu seclului trecut mai totu in auru in fondu cu catifea rosia. Acêst'a era trasa de optu cai albi cu hamuri, caestre si siele cu auru cãlaretii si lacheii ce mergeau pe langa cai erau imbracati in costume bogate de catifea rosia imodobite cu posomanturi de auru, numai acêst'a nu erau in doliu. Trasur'a acêst'a de gala a imperatesei este unu presentu, ce l'a facutu Fridericu celu mare imperatesei Elisabet'a a Rusiei la 1746. Dupa trasura venea o grupa de demnitari inalti, fiacare portandu in mana pe o perinitia cusuta cu auru cãte o decoratia de ale imperatesei, in totalu sieptespediece decoratii. Venea apoi sute de preoti in ornate stralucite, inainte metropolitulu, precumu si duhovniculu vestitu alu imperatesei, Bassanov, unu betranu cu-o figura impuitôria pe capu cu-o mitra acoperita de diamanturi.

Acuma se apropia cosciugulu, trasu de optu cai imbracati in negru. Carulu e negru decoratu cu argintu; cosciugulu e acoperitu de unu baldachinu din matasa alba brodata cu auru, portatu de patru colonne de auru, cari la vârflu sunt ornate cu pene de struti albe. In mediulocu deasupra baldachinului straluce o corôna imperatêsa. Ciucurii de auru ce atêrnã dela baldachinu 'i duceau in mana patru camerieri. Inainte carului mergeau pagii cu tortiele aprinse. Langa stelpii baldachinului erau postati cei doi coloneli cuirassiri imperatesci si doi camerieri, toti patru nesce figuri martiale. Imediatu dupa carulu funebru mergea calare imperatulu Alexandru, imbracatu in uniform'a cuirasilor imperatesei. Dupa elu veneau totu calari marele principe Nicolae apoi principele mostenitoriu rusescu cu principele mostenitoru germanu. Dupa ei venea principii straini, marii principii si suit'a lor. Intre acêst'a se aflã si archiducele Wilhelm alu Austriei. Ajungêndu la biseric'a fortaretiã toti au descãlecatu. O compania de grenadiri ai palatului intrã in biseric'a, dupa ei intrara marele principese si damele curtii. Sosindu si cosciugulu camerierii ilu luara josu de pe caru, imperatulu Alesandru merse apoi cu marii principii si luara cosciugulu si 'lu dusera pênã in biseric'a, la catafalcu, care erã incungiuratu de capitani de garda cu palosiele plecate. Astfelu se finì ceremoni'a transportarii cadavrului.

Ceremoni'a inmormentarii a decursu conformu programei. Interiorulu catedralei era imbracatu de totu in negru. Dupa terminarea servitiului funebru a urmatu scen'a ultimului adio, care a produsu mare emotiune in toti cei de façia. Imperatulu a ingemnatu langa cosciugu si dupa elu s'au apropiatu ceilalti membri ai casei imperatesci cã se serute pe môrta. Inainte de a se inchide cosciugulu imperatulu a mai serutat'o ultim'a ôra pe frunte, dupa aceea s'a intorsu si a imbraçisiatu plangendu pe principele mostenitoriu. Imperatulu a acoperitu cu manile sale proprii cadavrulu cu mantau'a imperatêsa, apoi cosciugulu fù inchisu si dusu in cripta de imperatulu si de principii imperiali. In acestu momentu salvele de puscii si buibutulu tunurilor anuntia finirea ceremoniei.

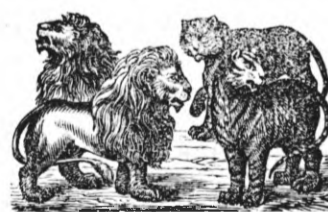
[G r i n d i n a m a r e i n R o m a n i ' a.] „Democratulu“ din Ploesci scrie: Duminica la 25 curentu erã o caldura tropicala. Pe la ôrele 8 1/2 se vedeau norii ridicandu-se din tôte partile. Dupa o ora fulgerile luminau stralucitoru intunecosulu spatiu alu firmamentului, si tunete ingreditôre buibiau necontentu! Pe la ôrele 10 unu urletu inspaimentatoru, insoçitu de tunete si trasnete, venea din partea vesticã, si dupa cãte-va minute, o furtuna puternica impingea cu rapeditiune, din acea parte, plôia amestecata cu peatra. Grindin'a a duratu numai 4 minute; si a caditu mai multu pe partea de josu a orasiului- spargêndu gêmurile de la case si distrugêndu cu deseversire pometurile. Dupa informatiunile ce amu primitu pênã acum, mii de pogône de grane sunt distruse. Porumbului fiindu inca micu, nu i-a causatu nici unu reu; cãci de si l'a raptu dèr' elu va cresce din nou. Pasarelile in paduri si pe câmpuri au fostu omorite de acêst'a grindina. Paserile domestice pe alocurea au fostu si ele omorite. Vitelor, cari nu s'au gasitu sub adaposturi, li s'au imflatu pelea de loviturile pietrei. S'au gasitu bucati de pètra avendu greutatea pênã la 30—34 dramuri. Podgoriile, din norocire, au fostu ferite. Societatile de asigurare „Daci'a“ si „Romani'a“, la care sunt

asigurate mai tôte granele distruse, voru avè a platit cam scumpu visit'a acestui elementu distructoru.

In judetiulu Argesiu grindin'a inca a causatu stricatiuni mari. „Cultura“ din Pitesci ne spune: Teribil'a grindina a distrusu tôte semenaturile si viile cu deseversire din judetiulu nostru si acele pe unde a mai trecut pe o întindere aprôpe 20 kilometre in latime. Orasiulu Pitesci mai cu sêma a suferitu multu: geamurile tuturor caselor de pe nord-vestu au fostu sparte; invelisurile asvèrlite si, ce este mai multu, forti'a ce o avea pètra in cadere erã asia de mare, in cãtu ferulu si tinichêu'a dupa invelitori au fostu gaurite in tocmã cã de carticele esite din gur'a unui tunu. Aproximativu pagubile cauzate de acestu desastru orasiulu nostru trecu peste 50,000 lei.“

[F r i g u r i l e i n D o b r o g e a.] Diurulu Constantiei aduce scirea, cã frigurile au inceputu a se manifestã, dèr' nu cu intensitatea din alti ani. Localitatile, cari sunt espuse mai multu influentiei funeste a frigurilor, sunt Megidli, Merdveli Punar si in cãtva si Mangali'a. La Megidli in urm'a intinsei plantatiuni, ce s'a facutu speramu, cã salubritatea publica se va ameliorã in modu simtoriu. Merdveli-Punar este o comuna tatarã situata pe malulu unei balti; odiniôra numã 65 familii, astadi numera 15 familii, fiindu cele mai multe parasira localitatea. In apropierea Maugaliei este unu intinsu lacu, care cãte odata se amesteca cu apa de mare si atunci cu deosebire dà nascere frigurilor. Prefectur'a Constantiei a luat mesuri, cã pretutindeni, dèr' mai alesu in localitatile bantuute de friguri se se faca plantatiuni intinse. Multiamita acestei mesuri si medicamentelor, ce se impartu gratis sateniloru, astadi frigurile nu se mai arata cu furi'a de odiniôra.

[C e a p e r d u t u F r a n ç i ' a i n r e b e l u l u d e l a 1870—1971.] Dupa statistica oficiala, Franci'a a perdutu 14,800 kilometre de pamentu, cu unu miliou si siése sute de mii locuitori, adeca a dôuediecea parte din teritoriulu Franciei. Pe acestu teritoriu se afla orasie principali: Strassburg, Colmar, Metz, Zobern, Schlessstadt, Weissenburg, Hegenau, Milhausen, Sargemind, Jonville, Chateau, Schalon si Sarburg, 1750 comunitati, trei arsenale, unulu la Strassburg, doue la Metz, o fabrica de chartia cu multe sute de deposite, 12 cetati, între cari trei cele mari, Strassburg, Metz si Jonville. — In ramuru justitiei, doue curti mari de justitia, 11 trib. cl. 4 trib. comerciale si 94 judecatorii de pace. — In ramuru instructiunii publice, academi'a din Strassburg, I-a dupa cea din Parisu, care are 5 facultati, scôla inalta de farmacia, 3 liceuri, 15 colegiuri, 4 seminare si 30 societati literare. — In partea financiara a perdutu 440,000 hectare padure, 370 kilometre de riuri plutitôre, 300 chil. de canale, 735 chil. de riuri navigabile, 88 de milioane 5 sute de mii fr. contributiuni anuale, 65 milioane dâri indirecte, unu palatu de moneda, doue mari fabrici de tutunu, 7 deposite de tutunu, 30 fabrici de ferãrie, 160 fabrici de torsu si 315 de tiesutu lânurile si postavulu, 150 fabrici pentru portielane, 20 fabrici pentru sticle, 345 fabrici de bere. — Franci'a a mai platitu in bani gat'a 5 miliarde, afara de 500 milioane cheltuiti pentru cetera de ocupatiune. Èta unde duce neprevêdutu celor ce se credu ômeni de statu! „Priv.“

Mare

MENAGERIA

cea mai mare din cãte se afla ambulante. Ea contine animale din tôte partile lumii.

E deschisa pentru publicu dela 8 ôre dimineati'a pênã la 9 ôre sér'a.

Hranirea tuturor animalelor rapace la 6 ôre dupa amèdiu.

Totodata se observa cã, subsemnatulu doreste a cumpera unu cãne de oi albu si pui (mãlaci) albi de bivolu.

Cu tóta stim'a

—1

PASSOG

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gôtt si fiu Henricu.